

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morarilor Nr. 18.

Svisorile nefrancate nu se vor
primi decat numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramsi si republicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economico.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pentru Tofaleni

Prin starnint'a Dlui notariu Demetru Hodor si au contribuiti urmatorii DD.: Vasiliu Caracioni protop. 2 fl., Onorabilele Dsioare sorori Erminda si Arelia Caracioni 1 fl., Iuliu Vintiu jude cernualu 3 fl., Vasiliu Gengi parou 2 fl., Demetru Hodor si notariu 2 fl., Ioane Muresianu invetiatoriu 1 fl., Ioane Gibanu invetiatoriu 1 fl., Vasiliu Gulinu jude comunul 1 fl. — Sum'a 13 fl. v. a. din Maramuresiu (com. Strimtura).

Prin staruintele Dlni Ionu Pavelu prentu rom. in Apisa-Med. (Maramuresiu), s'a adunat de la mai multi poporeni ai scii si s'au tramsi la Red. „Fed.” urmatorile contribuiri: D. Georgiu Negrea docente localu 1 fl., Danu Iona lui Ionu 1 fl., Danu Georgie jude comunul 1 fl., Simanu Georgie alu lui Botosiu 40 cr., Popre Michailu Michutiu 40 cr., Mihali Georgie a Fichi 20 cr., Mihali Nicolau a Chilei 20 cr., Vladu Iona a Nechitei 10 cr., Vladu Teodoru alu Chiobei 10 cr., D'in colect'a facuta intre poporeni a intratu 2 fl. 60 cr., D. Ionu Pavelu 1 fl. — Sum'a 8 fl.

Asemene prin D. Patriciu P. Barbu, actuariu la tribun. urb. d'in Pretori'a-aug. (Uzvarhely) s'a tramsi la Red. „Feder.” urmatorile contribuiri: De la Dsa 2 fl. D. Gavrilu Ciobotariu par. rom. in pasulu Ghimesului 1 fl., Ioanu Sandru par. rom. 50 cr., Nicofor Groza serginte de gendarmi 50 cr., Gáál Lajos oficialu 50 cr., Demetru Suciu jude com. in pasulu Ghimesului 50 cr., Nicolae Colceriu docente 50 cr., Atanasius Vonea par. rom. 20 cr., Ionu Santa economu in Ghimesiu 20 cr., Dumitru Colceriu economu in Ghimesiu. 20., Nicolau Bârsanu economu in Ghimesiu. 10 cr. — Sum'a 6 fl. 20 cr. v. a.

Ad. 13 + 8 + 6. 20 = 27 fl. 20 cr.

Spiritul de asociatiune in Chin'a si aplicarea lui la Romani.

II.

(Ptiu) Cene impedeaca ore ca, cu poterile de cari dispunem, se nu potem areta resultate mai mari pre terenul intelectual? Causele sunt multe. Unele sunt afara de noi, era cele mai multe, depindu de la noi, si potu fi delaturate prin noi insi-ne. Se ne intrunim intru tote si se punem u mera la umeru pentru a poti domina pretele cari ne persecuta.

Indiferentismul si putin'a activitate sunt cele mai mari defecte ale nostre; se le sterpim cu totul, se ne apucam de lucru, si situatiunea nostra nefavorabila se va schimbă numai decat. Avem destui barbati intieleginti, cari potu se puna in misere tote poterile nostre, numai se voiesca.

Inainte de tote: scole si era-si scole! Aci este unica nostra mantuintia!

Daca fiasce-care sufletu de romanu, repeti'mu, fiasce-care ar' contribui in fia-care anu, ca se nu dñemtu luna, numai cati va cruceri pentru unu fondu care s'ar' poti numi „alu in structiune i publice romane”; daca acestu fondu ar' crese d'in anu in anu, afara de crucerii adunati de la totu sufletulu romanu care vietuesce, inca si prin liberalitati mai mari d'in partea acelora a cari se bucura de una sorte mai buna; daca acestu fondu s'ar' administră si s'ar' pastră prin acei karbati ai nostri, a caroru-a intielegintia, probitate, onestitate si zel sunt afara de tota indoiala; daca in acesta directiune amuincea una activitate reale sustinuta cu totu dñemtu, totu ce este zeln, energie si intreprindere; daca amu face asie, — dieu, noi insi-ne ne amu miia de acea ce amu poti produce pentru binele, prosperitate, gloria si viitorulu natiunei nostre: amu vedea una vietia binefacatoria respondita in ntregu corpulu natiunalu; amu vedea d'in anu in anu resarindu: una universitate, nisice academie, gimnasiu in tote tienuturile romane, scole superioare, scole comerciale si industriarie, scole normali bine organizate, scole poporale in fia-care comuna romana; amu vedea immultindu-se lumin'a, carea ni-ar' fi adeverat'a potere contra curselor inimicilor nostri; amu vedea si amu admiră noi insi-ne opera produsa prin diliginta nostra, prin concordia nostra si prin insufletirea nostra; atunci amortiel'a nostra de asta-di s'ar' preface in vietia si in unu spiritu vivificatoriu.

Nu este acest'a fantasia, ci este unu lucru realu si possibilu, numai voint'a se nu ni lipsesca, numai se ne apucam de lucru si tota seriositate si diliginta, numai se sacrificam una parte din indiferentismulu si indolint'a nostra, numai ca sia-care romani, care scie tiené condeindu in mana si are vr'unu talentu catu de micu alu vorbirei si persuasiunei, se devina unu apostolu, unu missiunaru zlosu alu causei bune si salutarie.

Amu dñu, ca lucrul de capetenia este instru-
tiunea respandita prin scole. Daca amu avea una uni-
versitate romana, unu foclaru, de unde viet'a no-
stra natiunale se pota caseigá poteri nescrate pentru
presinte si venitoriu; daca instructiunca — se se
intielega pretotindene na t i u n a l e r o m a n a —
ar' si latita in tote tienuturile locuite de romani
prin academie, gimnasie si prin totu genulu de scole
bune, atunci nu amu mai fi instrumente de lutu in
man'a despotismului, atunci amu avea una vietia pro-
pria a nostra, independinte si respectata de acei-a
cari asta-di ne insulta si ne batu-jocurescu; atunci
nu s'ar' deslipi dela sinulu natiunei romane multi
barbati de capacitate pentru a se face, — cei mai
multi din slabitiune ca se nu presupunem degiosire,
— sprigintori ai tiraniei si despotismului strainu.

Asociatiunea va invinge si va vindecă tote re-
lele de cari suferim si cari se voru perpetua inca
lungu tempu, daca nu vomu da manu cu mana pen-
tru a le curma; neci una-data nu amu avutu mai
mare trebuintia de a ne asociá, preste totu si in
parte, decat asta-di, candu adversarii nostri luera cu
misi si misi de mediulocu pentru a ne face langedi si
impossibili la aspiratiunile nostre si pentru a deveni
materia tratabile in manele loru. Prin mediulocel
loru poternice, ei au cucerit deja una multime mare
din barbatii nostri, cari s'au supus vointiei si pla-
nurilor acestorui adversari implacabili, sub cari
abi'e poteinu vegeta.

Vorb'a este, cum se intrebuit'amu principiulu
asociatiunei, cum se desvoltam una potere mare si
imposante, si cum se ne opunem cutropitorilor
nostri prin resistint'a cea mai legitima si totu una-
data neinvinsa? Cum se potem produce, in fine,
lucruri mari in modu usioru si fara a senti vreuna
greutate descurgatorie si intristatoria? Eca cum.

Daca guvernele nostre, se nu dñemtu straine,
absolute si vitrege, in trecutu ca in presinte, au sci-
ntu se storea cu si l'a — bene notandum — sute
de milione de pre spatele nostre spre daun'a viitorului
nostru; daca, pre langa tota fidelitatea nostra
de cetatiani buni si pacinici si pre langa tote sacri-
ficiile nostre de sange si avere in favorulu celor
mai nebune sisteme politice, perendate unulu dupa
altulu, amu fostu pururea atacati in cele mai sacre
interese natiunali; intrebam, pentru ce se nu ne po-
tem formá noi insi-ne de bun a voia unu
guvern (seu numesca-se ori cum) propriu din cei
mai onorabili si onesti barbati ai nostri, unu guvern
tare si luminatu, a carui-a unica missiune se fia:
respandirea instructiuniei intre poporulu romanu de
d'ineoce de Carpati; intrebam, pentru ce se nu po-
tem noi insi-ne, de bun a voia, pune sub
dispusetiunea acestui guvern alu nostru propriu in
cati-va ani cateva milione, destinate singuru pentru
instructiunea nostra, binele nostru comunu si alu
generatiunilor nostre viitorie cari ne aru binecuvantá;
intrebam, pentru ce se nu ne potem abstiené
una data intrunu anu de a manca si a be si asié se
conferim cu totii, fara exceptiune, una bucatura din
gur'a nostra pentru nutrimentulu nostru spiritualu,
instructiunea si lumin'a? Nu credem, ca s'ar' afli
acelu romanu, carele in favorulu natiunei sale se nu
seia sacrificá in totu anulu atatu pentru sine catu si
pentru toti membrii familiei sale se dñemtu numai
cate di e e cruceri dela fia-care individu.
Prin acestu mediulocu, obolulu modestu alu fia-
carui sufletu romanu in favorulu causei comune,
in 10-15 ani, ar' cresce la una sumă im-
posante, carea ar' da una vietia noua natiunei romane,
una vietia de grandore si prosperare pre teren-
ulu intelectualu, moralu si materialu, una vietia
carea ar' apropiá realizarea aspiratiunilor nostre,
impedecate de sute de ani prin inimicii nostri ne-
denii.

Se pota ca calcululu nostru va si facutu, pre-

Pretul de Prenumeratüne:
Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siese lme 6 " " "
Pre anulu intregu 12 " " "

Pentru Roman'a:
Pre a. intregu 40 Lein. = 16 fl. v. a.
" 6 lme 20 " = 8 " "
" 3 " 10 " = 4 " "
Pentru Insertanti:
10 cr. de linia, si 30 cr. taia a tim-
brale pentru fiecare publica-
tiune separatu. In locul deschis
20 cr. de linia.
Unu exempliaru costa 10 cr.

cum se dice, fara birtariu; cu tote aceste, lucrul este seriosu, noi facem dară aci si calcululu, eu atatu mai vertosu, că va fi pot mai elocinte decat vorbele nostre, cari voru si suflate de ventu pre aci-
ncolo.

Cu privire la impreunarea calilor ferate ungurasci cu cele romanesi ceteru in diuarulu magiaru „Pest" Napló” urmator'a seire oficiale:

„Ministerulu ung. de comunicatiune a elaborat unu proiectu de tractatu internaionalu care, dupa ce s'a acceptat de consiliulu ministerialu si sub-
scrisu de ministrul de comunicatiune, s'a tramsi ministeriului comunu de externe, spre a se face de-
spusetiunile ulteriori. Regimulu ungurescu a dechirat totu una-data prin una scrisore alaturata, că se invoiesce ca pertractările se se faca in Bucuresci, cugeta inse, că ar' fi prè de timpuriu a le incepe de acuma. Pre de una parte, lipsindu mediu-locele de comunicatiune, tramaterea delegatilor in acestu anu-tempu ar fi forte preste mana, pre de alta parte detaiurile tehnice, cari receru curoscintie tehnice, se voru pertracta mai tardu, dupa ce se voru fi finit studiile de deliniare. Si fiindu-că este vorba numai de inchirea unui tractatu, si de ora-ce projeptulu memoratu ofere destule puncte de mancare in privint'a acest'a, ministeriulu si-esprimă dorint'a, ca pertractările relative la acesta cestiu se se concredia consulului generalu Zulauf, care a manifestat si pana acum destulua energia si tactu in aperarea intereselor Ungariei. Projectul de tractatu accentua cu osebire, că ambele linie, ce sunt a se impreună, se se construeze de odata si respective se se predēe comerciului. Un'a d'intre aceste doue linie ar' si se se impreune la Orsiov'a, cealalta se se conducea din vre unu punctu ore-care alu calei ferate transilvane prin passulu Buzeului seu alu Oituzului catra Focsani seu Galati. D'in partea Unguriloru e insarcinatu dlu Verring, concessiunariu calei ferate de ostu, cu lucrările de deliniare.

Ceteru in revist'a „Romanul” de la 25 decembrie 1868, st. v.:

„Ionu Heliade se manifesta printro sublima epistolă catra ministrul cultelor si instructiunii publice, epistolă pe care o publicam mai la vale, recomandandu-o cu d'inadinsulu toturor ceterilor „Romani”

Publicandu epistolă d'in cestiu, noi inca o recomandam atentiunei toturor romaniloru. Eca-o:

Epiștol'a Dlui Ioanu Radulescu Heliade
catra Domnulu ministru alu cultelor si instructiunii publice.

Domnule ministru,

Ca presidantu alu societătii academice, pentru motive forte grave inca din toamna trecuta, relative la numirea nouilor trei membri, prin care s'au calcatu statutele, am arestatu d-lui fostu ministrul că sum decisu a mi dă demisiunea din sarcina de membru si de presidentu alu acestei societăti, si demisiunea fiindu deja facuta, am si anuntat-o colegilor in ultim'a sedintia a sesiunei trecute, candu s'a celebratapotheos'a unui repositatu de ritu unu, la care n'au potutu asistă inaltul nostru cleru si insu-si d. ministrul alu cultelor, ce erau invitati, si din care credut, dapa probele invederate ce am, că s'a si agravatu neinvoirea ce esistă intre ministrii.

Dupa staruintele ince ale d-lui M. Cogalnicen, pe care lu consideram ca barbatu seriosu, fara a-lu prepune de complicitate la acestu scandalu, m'am induplatu a remane inca in acesta functiune pana la returnarea Marii Sale, Prea inaltul nostru Domn; tacu de modestia expresiunile multiamitorie pentru mine si folgorante in contra altor ale d-lui Cogalnicen, onorabilulu meu colegu si discepolu, cetezu a dice.

Ieri, in adunarea generale a deputatilor din 17, candu d. Cogalnicen respunde ca ministru in cestiu

grava a Hebreiloru, si candu, ca unu preocupatu patriotu si sentinela neadormita, dà neincetatu alarma ca sè ne spariam cu totii si se luam aminte că alianta disa de sine Israelita este una potere, si pe candu eu, abondandu in tote cete a fostu dñs d-lui, infatigabilu in doue sie-dintie, si aplaudam in anima, candu dicea că se cuvinte a ne dà man'a eu totii spre a conjură si intempiu pericolul: atunci, candu mai repetă că alianta Israelita este una putere, eu spontaneu si d'in fundulu animei esclamai cu convinctiune că nu este una putere, ci una chimera, spre a aretă că n'avemu a ne teme, si a-i dà adica curagi că suntemu cu totii.

Nimicu nu mi-a parut mai straniu, d-le ministru, mai vertosu candu me preparam la rendulu meu, de pre tribuna, a aretă multiamirile mele ministriloru pentru cele operate cu atât'a solitudine, pentru ajutorulu patrioticu, ce invocă de la natiunea intrega, si dupa acestea sè luminezu cestia, dupa a mea potintia, punendu-o pre adeveratulu ei teremu, ca, luminandu-ne pre noi mai antēu, sè potetu lumină Europa si apoi a aretă remediu celu mai legitimu cu degetulu, in vederea toturor, nimicu nu mi-se paru mai strainu, é' o repetu, candu me vediui apostrofatu eu unu tonu mai multu de cătu animatu, care in romanesce in pluralu se dice tone, strigandumu-se că si chimer'a este una potere, eu ochii sperinti, ca si candu aru fi vrutu sè arete că este formidabile!

Atunci, domnule ministru, pe candu mi-innecam expresiunea impresiunii naturali ce am incercat si pentru decoru nu voiam a responde că in secolul XIX chimer'a nu mai este una potere, decat numai pentru cei smintiti si că pe domni'a sa lu sciam cu totulu in starea normala, — care nu mi fi mirarea, candu print'una aberatiune mi aduse a minte de una mant'a alba, unu ceva uitatu de dovedieci si doui de ani!

Istori'a acestei mantale este narata de toti cronicarii nostri, a fostu mantau'a unui oficieru de cavaleria, ce mi a pus'o pe spate, dupa neste sudori tropicale in recel'a diminetiei.

De ar' fi ostu a mea, asiu fi crediutu-o că o toga romana intr'o epoca de regenerare, a carei-a albetia seu candore represinta starea nemaculata, prin care fia-care este detorii a debută in vieti'a sociale. Nu sciu cum se calificu imputinarea mintii acestui viru seu barbatu, numit M. Cogalnicenulu, care se sparia atat de candorea togei virile? Nu sciu deca i lipsesce d'in toga, sè că i lipsesce tog'a intrega? N'am cunoscetu pana acum reulu (departe de astu locu) ce s'ar poté dice togo-phobie, seu albo-phobie, seu candore-phobie.

Pe langa aceste-a, fiindu-că am auditu d'in disgracia că d'in dd. Ministri ar fi dñs că „Cantarea Cantărilor” este o pampheta, si fiindu că, acesta calomnia intindenduse, a datu manus'a inimiciloru guvernului si apoi curagi si Redactorului Gbimpelui spre a-mi violà proprietatea literara si a o batjocorì, punendu-o intr'unu jurnalul pamphletar si de caricature, si fiindu că in totu sgemotulu a-cestu-a scandalosu numai o scrisore anonima d'in partea unei dame mi mai reaminti despre mantau'a alba, ca si d-nulu Cogalniceanulu, mi dà dreptulu a crede că acea scrisore nu poté fi decat d'in partea vro unei-a d'in domnele amice ale acestui viru togophobu, care turbedia inaintea a totu ce este nemaculat, — imploru, domnule Ministru, ajutoriulu D-niei Tale, a veni in ajutorulu meu, antēiu a primi a mea demisiune de membru si de presidentu alu unei societati, unde potu lu locu niste individu togophobe, si cari ca omeni de litere tacseza Sant'a Scriptura intre pamphlete; si alu doilea, ca ministrul alu Cultelor, sè te grabesci in favore a mantuirei publice, a rugă pre Pre Sf. Archepastorii nostri sè se milostivesca a ceti exorcismi si eumolitfele Santului Vasile unor uomeni, ce pretindu ca archierei Ortodoxi se asiste la apotheosis a unui papistu, si s'orecunoasca.

Rogandu-te a dà publicitatii acesta a mea demisiune, te rogu asemenea, domnule Ministru si gratiosulu meu Domnu, a agrează incredintiarea despre inalt'a mea consideriune si stima.

Bucuresci 1869, Decembrie 18.

I. Heliade R.

Dlu Ioanu Heliade Radulescu se adreseaza inca cătra Delegatiunea Societății Academice prin urmator'a epistola publicata in „Tronpet'a Carpatilor” de la 25 decembrie 1869, st. v., epistola a supr'a carei-a chiamamă asisderea atentiuinea toturor romanilor. Éca:

„Onorabilei delegatiuni a Societății Academice.

„Dupa cete-va abateri si calcari ale statutelor si regulamentului acestei societati, si dupa necumpenit'a seu esagerat'a espressiune de apotheose ce a provocat protestul tacitul alu inaltului clerusi si alu d-lui fostu ministru de Culte, ce s'au crediutu detori loru insi-si de a nu asistă la acesta apotheose, urmandu a mea demisiune in ultim'a siedintia a sessiunei anului curentu, pre care mi am retras-o pana la returnarea M. Sale prea inaltatului nostru Domnu, spre a vedé mai in urma cum s'ar poté repară necuvintiele;

„Supravenindu acum in urma, dupa cum ve veti convinge d'in processele verbali seu desbaterile adunarii generale a deputatiloru, reulu incurabile alu reu alesului nou membru M. Cogalnicenulu, ce d'in disgracia este posedatu de duhulu necuratu alu togophobiei, seu alu turbarii despre cele candide si nemaculate: fui nevoit, onorabilii mei colegi, a-mi dà demissiunea mea definitiva a carei copia se alatura aci spre a se depune la dosaru, si ve rogu a face cunoscetu onorabililoru membri in genere despre acesta impregiurare, comunicandu-le sentiamentele mele de dragoste, si marile si legitimele sperantie ce amu in Dumnedieu si in natiune, că preste curendu era si ne vomu intruni inaintea atriului unei a devereate academie romane si pure ortodoxe.

„Candu unu edificiu anuncia ruina, se cuvinte ca toti intelectii sè se retraga spre a prevede despre reedificarea si afirmarea lui.

„Acesta institutiune conceputa de mai nainte in surnu caldurose si in adeveru romane si prin minti organizatorie, avu disgratiu de a intră pre mane neincercate si a se esecat de nisce capete slabe, in nisce dile pline de peccate.

„Speru in Dumnedieu, că barbatii in mintea căror's a conceputu acesta inalta, salutara si natiunale idea, voru fi chiamati a pune fundamentele adeveratei Academie pre pamentulu Romaniei, si conduse de spiritul evangheliei si ortodoxiei care va alunga tote duhurile necurate.

„Salutare fratiesca, si la revedere, spre a salută resaritulu sorelui ortodoxiei revestiti in toglele candide ale Romanismului.” „Ioanu Heliade Radulescu.”

Spatiulu nu ni permite ca s'è ne facem re-flessiunile noastre; vomu reveni in numerul nostru prossimu la ambele epistole ale Dlui I. H. Radulescu.

Aradu, 8. ian, 1870.

Trainu in timpulu mistificatiuniloru; acesta maniera vedem cu domnesco mai in tote pările; inse nicaire doru s'au facutu atate escomotage, căte a produsu de la an. 1865 in coce asie numit'a partid'a natiunala d'in Aradu, carea insa-si e numai mistificatiune; căci profesandu cele mai frumose principie de frati etate egalitate si solidaritate, in fapta lucra chiaru orbis iu contra acestor-a, si respective contra intercoloru noastre nationale.

Pentru a dovedi acesta, e destulu numai ca sè luam in drepta consideratiune, cumcà prin procedur'a servila a acestei partide, cottulu Aradului a devenit sub monopolulu partidei guvernamentale; căci in locu s'è fia luptatu cu energia contr'a tendintielor antinatiuniale, acesta partida natiunala s'a oferitu pre sine de mediloci neamiciloru, pactandu cu d'insii, intr'unu modu atat de servilu, ca guvernamentalii a buna sema nici n'au visatu resultatele frumose, devenindu in acea stare pre comoda că, fara a se teme de vre-o opusetiune, dispunu in liber'a loru voia cu interesele cele mai vitali ale acestui comitat.

Acestei partide mistificatorie se poté multiam că la Pecica, pentru sesiunea presinte nu se poti alege deputatu romanu, căci conformu pactului incheiatu, acesta partida natiunala (!?) a debuitu sè lucre contra candidatului sustienutu de majoritatea alegatorilor d'in acestu cercu, si a debuitu sè lucre cu statu mai alesu, căci principiele liberale si sentimintele romanesce ale acestui candidatu natiunalu opusetiunalu nu poteau fi suferite de corifeii acestei partide si asie in locul lui N. Philimonu s'a alesu unu unguru spre gloria parti-dei natiunale romane!

Unu cercu, se poté dice, curaturomanu, cu representantu unu unguru!

La an. 1861 si 1865 ungru n'au potutu reesi nici cu unu representantu de alu loru, in sedupa ce se intelese era bine cu partid'a nostra natiunala, vedem cu a ocupara unu cercu romanu, si daca si cu acesta ocazie va succede acestei partide ca sè mai pota mistifică, precum a inceputu, apoi atunci a buna séma potetu spune, cum că in cercu Chisineului, la alegerea cea mai de aproape, va reesi unu unguru.

Aceste sunt fapte, fapte forte triste si seriose, a supr'a caroru-a fia-care romanu adeveratu debue sè meditdie seriosu, pentru ca sè incote odata rol'a mistificatorilor!

On, cetitori ai „Federatiunei” fusera mai de curendu informati, cum că mai multi alegatori d'in cercu Chisineului au provocat pre Stanescu, ca sè primesca candidatur'a, la care provocare s'a si presintatu in cercu, unde fiu primita cu entusiasmu, — si acesta scire au potut'o primi on. cetitori de pre-naturala si démnă de credientu, căci onor. publicu romanu scie inca de mai nainte, cum că Stanescu, atat la alegerea de deputatu pentru congresulu d'in Sabiu, cătu si la ultim'a alegere de alegatu dietalui, — ca unu candidatu resolutu opositiunalu si liberalu — fiu sustienutu de o partida insenata, si daca totu-si a cadiutu, acesta se poté explică numai si numai d'in singur'a impregiurare, că Stanescu

cu nu se tiene de asie numit'a partida natiunala éra acestei-a i-a placutu a lucra contr'a adversariului seu, totu asie ba si mai cu taria decat cu a lucratu contra lui Philiomon la Pecica.

Asie dara, prè-apriatu se poté vedé, că Stanescu e cunoscetu alegatorilor d'in cercu Chisineului, — luandu in consideratiune că fostula alegatu M. Românu, carele a fostu sustienutu totu de partid'a natiunala, in presinte si-a perdu tota popularitatea, e prè-evidinte, că partid'a lui Stanescu a potutu numai sè crăcea, căci acuma poporul de aici a ajunsu la credint'a, că noulu candidatu alu partidei pseudo-natiunale inca va ambă dupa vre-o diregatoria grasa si apoi poporului i va intorce spatele, cu tote că lu va asetură că simpatizeaza cu stanag'a, dar totu-si trage in — drépt'a.

Tóteimpregiurările dovedescu dura prè-evidinte, că aci numai Stanescu, ca candidatu resolutu opusetiunalu, poté ave prospecte de reesire; acesta s'a potutu vedé si la primirea grandiosa d'in 28 a lunei trecute, unde s'a potutu observă o adeverata solidaritate, totu-si acuma, dupa ce cercu Chisineului si-a prochiamat unu candidatu natiunalu opusetiunalu, Domnulu I. P. Desenesu astă cu scopu a conchiamă o conferintă la Socodoru pentru candidarea de alegatu in cercu mentiunat, — si la acesta conferintă sunt conchiamati toti membrii partidei natiunale, firesce, cu scopu ca, chiaru si contra voici intiegintie d'in Chisineu, să candideze pre orice contr'a lui Stanescu, acesta tienta se vede de acolo co, dupa că s'a facutu cunoscuta primirea lui Stanescu, s'au datu spre tiparire respective provocari la conferintia si, totu dupa acesta, se tramisera epistole si telegrama Pestă, cu scopu de a stricălu Stanescu, arstandu-se, că inscriintarea nostra e mistificatoria si pasirea lui Stanescu e condamnata; precum este dñs in Telegramulu „Federatiunei”, — inse mistificarea o facu acei-a cari mistifica adeverulu si acesta maniera intr' adeveru e de condamnatu.

Noi amu dñs, că Stanescu e candidatu, precum amu aretat, numindu totu de odata si mai multe prè-stimate persone d'in intiegintie, carea a participat la acea candidare, si sustinem cele ce amu afirmatu, apelandu la tota intiegintie carea a fostu de fatia la acea candidare si la toti romani binesentitori, cari nu se sfiseau a spune adeverulu, căci multi alegatori romani, mentionati sub telegramulu mistificatoriu de datulu Chisineu (?) 3 ian., in interesul adeverului, aru fi bine a se publica cu numele loru propriu, căci aici se crede, că acesta numire generica e numai o mistificare a unor domni d'in Aradu, si in acesta credintia ne amu intarit cu atatua mai tare, căci dlu corespondinte regulatul alu diuariului „Albină”, carele se dice că ar fi tramis acelu telegramu, prè-seriosu ne-a aseturat, că asta data s'a facutu abusu de numele seu. — Nu o cum-va si acesta o alta mistificare?!! — Vederem! Adriani.

Satu Mare, 4 Ian. 1870. st. n.

On. Red.

In Nr. 143 alu „Federatiunei” (29 Dec.) v'am descris scandalulu ce s'a petrecutu aici in 19. Dec.; acuma am a ve mai face cunoscute urmatorile:

Domnul Branu se vede a urmarit intru tote dñsei lui Petrarca, si anume, că: „nobilissimum vindictae genus est parere”, prin urmare elu lasa in scirea Domnului pre acei ciarlatani meschini, cari l'au atacatu, fără să facă ceva pasi in caus'a acesta, Nu asie poporul carole, scandalisandu-se prin fapta mafatilor lui Valkovszki, i-au trasu in procesu. — Nu sciu, ce va judeca senatul orasienescu, pentru că d'in calvini, cari si pana aci au partinitu turburatori paci.

De la ordinariatulu de Gherla a venit unu ordinu, care prescrie ca, pana se va fini procesul, d'in veitul parochialu 2 părți să fia ale Domnului Branu, si 3 parte a administratorului Barna; acestu ordinu s'a pertratu prin senatul orasienescu, care a declarat, cu logica rara, urmatorile: „nun esiste o atare legă positiva, carea să se stătoresca, către bue să capete solutiunea acea, care nu funcțiunează; totuim dar: că tota solutiunea să se dñe lui Barna!” Atunci Domnul Barna eschiamă cu o bucuria nespusa: „Nume temu, că voi iufi de la turatul de la administratiunea paroției, pana posiedu in credere a Valkovszkianilor; nume temu iechiaru atunci, candu s'ar in-trepune ordinariatul.” — Aci sum silitu a tacé, pentru că Domnul Barna are dreptu la administratiunea paroției, ba are dreptu chiaru si la sprig-nulu senatului orasienescu, pentru că a facutu multe merite, impedecandu latrarea ideei Daco-Romanismului; meritar' a fi partinitu nu numai de magistratur'a locale, ci chiaru de toti unguri.

Meritele Domnului Barna:

1) A oprit pre studenti a tiené siedintiele societății de lectura in localitatea normelor romane de aici, — si asie studentii ne avandu unde a se adună, societatea a inceput de a exista.

2) A demandat studentilor să se scotă bibliotecă societății d'in localitatea supr'a mentiunata; studintii ne avându-dară unde tineră biblioteca, o au dus la una casă privată.

3) Prin postarea sa, cu carea a aprobatu scandalul malcontentilor, ba l'a chiaru promovat, a silitu pre studinti, — cu numeru preste una suita, — a nu mai amblă la baserică română, a nu se mai marturisi si cu-minecă după ritulu oriental, ci a trece cu totulu la ritulu latinu.

4) Prin conspiratiunile sale cu cei 85 de turburatori ai pacei, a silitu pre 224 de omeni, aderinti ai lui Brănu, a amblă parte la baserică latina, parte la cea reformata, ba unii voiescu a se alipf de sect'a nasarenilor. Cu unu cuventu, la noi tote mergu „a n a p o d a s i p e d o s u.”

Intre ast-feliu de impregiurări, cu ochii plini de lacrime privim la ceriu, numai de acolo mai asteptăm ajutoriu: „D e n s, v e n e r u n t g e n t e s i n h e r e d i t a t e m t u a m, p o l l u e r u n t t e m p l u m s a n c t u m t u u m; f a c t i s u m u s o p p r o b r i u m v i c i n i s n o s t r i s.”

Ludovicu Valeriu Rubenescu.)*

Reflexiuni fugitive la respunsului dlui Georgiu Ciacianu aparutu in nr 144 alu „Feder.” relativu la casină romana din Dev'a.

Nu este și nu poate fi fundată asertiunea dlui G. Ciacianu, că casină romana d'in Dev'a s'a infinitiatu mai multu en „necasulu si sacrificiulu” d-sale, ci fundarea este a se atribui zelului naționalei alu intielegintiei romane de aici; și a se atribui concursului toturor Romanilor atât d'in centru cătu si d'in comitat.

Nu voim a negă, că și d-sa a subserisut si concursu la fundarea acestei casine cu 100 fl. v. a., atâtă a înse au subserisut si altii, cari au si refușit d'in sum'a subserisa pot mai multu de cătu d-sale. Spre constatarea afirmatiunei nostre prevocămu cu totu respectul pre dlu cassariu să bene-voiesca a publică ratiucinu casinei, compusut fidelu.

Apoi dreptu recompensa pentru marele sacrificiu, ce și-lu aroga d-sale, a fostu onoratu cu presidiulu acesteia, și candu altii, pot mai modesti, s'au aflatu pre deplinu multumiti in conseiuntia loru potendu a contribui cătu de putienu la progresulu spiretualu naționale, fără a se laudă in publicu.

Mai de parte nu e adororata noii afiimatiauca, „a indifferentismulu naționalu fuse caușa, că casină eră să devină d'in lips'a localității pre strade, si că prin urmare d'insulu se vediu constrinsu a o mută la cas'a d-sale”, pen-trucă indifferentismulu naționale, insotit de nesaturat'a-i ambițiune, se referesce singuru numai la person'a d-sale.

In fine nu e adeverat, că casină ar fi fetulu d-sale, cu ce-i place a se mandri, ciea este fetulu toturor Romanilor unia-dorenii, insetati de post'a de cultivare si progresare.

Intrebămu pre dlu G. Ciacianu, cine e membrulu immoralu alu acestei casine? D-sale, ca presedintele casinei, trebuia de la inceputu, daca intru adeveru a fostu unu membru immoralu, a nu-i concede trecerea intre membrei morali.

Dev'a, 3. ian. 1870.

Mai multi

Romani'a.

Camer'a deputatilor.

(Continuarea siedintiei de la 17. Decembrie, in cestiunea interpelării d-lui I. Codrescu, relativu la cestiunea Gidaniiloru.**)

D. ministrul de interne, Cogalnicenii, respundiendu dlu Voinovu, areta că l'a asultat cu mare atenție; l'a gasit in se nedreptu si necasutu adi; a voită să facă efectu si nimicu mai multu; să facă manifestații; nu e timpulu a resolve cestiunea, ci a face efectu; acesta a fostu intentiunea domniei-sale.

D. Voinovu a disu mereu că guvernul a facutu totulu, ca să-si creeze o majoritate. Intreba dar' pre d. Voinovu, cari au fostu candidatii guvernului in districtul d-sale?

Revenindu la cestiune, dice că d. Voinovu i-a analizat trecutulu d-sale in cestiunea Ebreiloru. Inse nu si-a luat date secure. Intreba candu si unde a pusu dsa pre rabinulu ebreiescu alaturi cu archiereii?

In ce'a ce privesce ide'a colonisării, dsa mantine calificarea de miserabile.

Ori cătu săru dice, pîchetele nostre sunt forte rele, nu e unu cordonu destul de energicu. Ebreii intra mereu. Au avutu o idea că nu la granitia stau Ebreii, ei acolo nu vinu. Are să vina in curendu convențiunea de drumuri de feru cu Austria la Sucéva si acolo e unu articulu specialu, care permite politicii nostre a supraveghia.

Unde să-i dămu afara? Se dice peste granitia. Dar cine i primește? Nu i primește nimeni, la noi vinu fără

voia nostra. A propusu a se face la Tusa unu stabilimentu. Acea idea s'a criticat grozavu; ei bine, sia miserabila. Dar vina cei ce s'au facutu campionii cestuii să lumineze pe guvern. Sar poté face ca in Anglia, a-i stringe intr'unu locu. Fia miserabila ide'a, dar să se dñe o alt'a mai buna; ace'a eră o solutiune, inse ea a fostu ucisa in fasia.

Sa facutu o brosiura, a disu d. Voinovu. Dar ore guvernul să facă brosiure, n'are căile lui diplomatica? Dar s'au facutu cestuii pe calea diplomatica; de ce n'a ceditu d. Voinovu acea brosiura? Cestiuia e unu carbune; guvernul inse nu va luă carbunele cu man'a altoru-nei cu totii. Să nu se facă cestiu de partit, căci a spusu că 10 ministri să vina, nu potu face altu-felu cum a facutu d lui.

Cestiuia acăstă s'a disu anulu trecutu că a fostu radicata de d. Ionu Brătianu. Nu e adeverat. Se respandeau vorb'a de Ebrei că ministrii vreau să facă d'in ea cestiu de popularitate. De ace'a a cerutu ancheta, să se vedă daca ministrii au radicatu său nu cestiuia.

Acum vine la famos'a volnicie. D. Ionu Brătianu esise d'in ministeriu si d. Armand Levi-i scrie epistol'a sa: că . Brătianu nu a voită să le dñe drepturi, căci națiuia e cu ei. Au voită dar si d-lorū să veda daca națiuia e cu ei.

Note diplomatice s'au schimbătu si pe terenu forte gravu.

In fine dechiara, că cestiuia nu se poate resolve de cătu cu incetulu, en voint'a, patriciparea si energi'a tierei intrege; guvernul să-va face detori'a prin calea diplomatica. Pres'a europea e o fortia; ea inse e tota in man'a Jidaniiloru. Cei ce sunt liberali credi in poterea presei? Da. Ei bine, d-lui se află intr'o conversație cu unu Francesu si elu dicea: D-vostra nu resimtă influintă Israelita de cătu in partea economică, noi inse o astănu si in consiliile suveranului nostru.

Ei bine, pres'a e o fortia, ea face multu; si ea sustine pre Ebrei, er unii d'in deputati vinu să acuse pe ministrii, că nu aducea proiectu de lege.

Cătu despre intrebarea: care e politică guvernului — d-lui respunde prin a citi d'in brosiur'a publicata de guvern cu diferite colori. D-lorū au disu, că nu recunoscu poterilor a primi dreptulu a se amestecă in afacerile nostre interne.

Acăstă este politică guvernului. A disu strainilor: nu ne amestecăm in treblele vostre, nu ve amestecati nici d-vosra in ale nostre.

Să creda d. Voinovu că si guvernul va să să-si facă detori'a ca unu guvern român.

Au cerutu d. Codrescu si Voinovu ca să spună si d-sa care e opinionea guvernului. Eta-o. D-sa aci cetește urmatorulu pasagiu d'in brosiur'a ministerului de interne „Espinere despre situatiunea Principatului România”:

„Ar fi o nenorocire pentru noi ca guvernamentul imperial să aiba ide'a, că in România este, său ar poté fi vreodata persecuție religioasa.

„Tolerantă religioasa este o virtute stravechia pre tiumurelo Dunarei de Josu. De secoli cșpitalitatea data strainului este scrisa pre drepturile noastre; si, ca o virtute stramosiesca, ea este practicata si de noi atâtă in padatulu bogatulu cătu si in bordeiulu saracului.

„Istoria este martura că in vremea candu in Spania omenii se ardeau pentru opinioni religioase, in vremea candu jidovii, ca jidovi, se isgonaș d'in Germania, România le acordă o largă ospitalitate, carei-a dins'a astădi i-devine victimă! Nu dar o asemenea tiera pot fi teatrul unei persecuții religioase, pot fi calificata de barbara si data prada reprobatiunii lumii civilisate.

„De unu timpu incoce ni se arunca sistematicu aceste calificări — Domnua-vosra, in calitate de ministru de externe, cunoșteți mai bine de cătu mine causele secrete ale acestei radicări subite de pavedie in contră nostra.

„Eu, ca ministru de interne, nu potu dice de cătu că opinionea publică d'in strainetate este indusa in eroare, si că cestiuia nu este bine cunoscuta.

„In adeveru, in România, cestiuia Jidoviloru nu este o cestiu religioasa: ea este cu totulu de alta natură.

— Ea este o cestiu națională si totu de o data, o cestiu economică.

„In România israelitii nu sunt ce'a ce sunt in tierele civilisate, adeca: Francesi in Francia, Anglesi in Anglia, Italieni in Italia, Germani in Germania, deosebindu-se de cei-a-l-alti locuitori ai acelora tiere numai prin religiune, era in tote celelalte fiindu assimilati cu deseverșire cetelealte clase ale populatiunii; si acăstă cu multă înainte de a fi dobândită acele drepturi, pre carei ei le reclama in România, înainte de a fi devenită de faptu Români.

„Si guvern, si națune, avemu totu dreptulu si detori'a de a ne ingriji de progresulu acestei națiuni straine, ce sta in midiu-loculu nostru, si care necontenită sporesce prin emigrarea Jidoviloru d'in Galicia si Podolia, invecinate provincie ale vechiei Polonie.

„Nu este, prin urmare, la midiu-locu persecuție

religioasa; căci, de ar' fi astă, israelitii aru intimpină interdictiunea său restrictiunea si esercitu cultului loru, ceea ce nu este. Sinagogile loru nu s'ară radică libere alăturate cu beserecele crestine. Invetiamentulu loru religiosu, publicarea cărilorloru loru de cultu, asemenea nu aru fi invocă.

Si mai susu:

Despre plangerea Israelitiloru d'in Moldova cătră autorități si asociatiuni straine, eu mi-am rostitu mai susu opinionea. Despre intervenirea aliantiei israelite cătră guvernului francesu, nu am a dice nimicu, acăstă fiindu afară d'in cerculu nostru de actiune. Sun inse detoriu am face tote rezervele mele in privint'a teoriei, că neinvioarea jidoviloru de a fi carciori si accisari in satele noastre ar' fi o violatiune a conventiunii de la Parisu, si că acăstă ar' dă unu dreptu poterilor garante de a interveni.

„Escentia sa Marchisulu de la Valette este prea luminat spre a scăi, că „autonomia României nu datează de ieri.“ Principatele Moldova si Valachi de secoli si-au, si „au sciutu a-si pastră“, libertatea de administratiune si de legislatiune, asigurate fiindu aceste prin vechile nostre tractate, inchisate cu cei mai ilustri si mai potenti sultani ai imperiului Otomanu etc.“

Asă dar inca o data, nu e cestiu religioasa, ci interna, economica; lasati-ne. Precum Romanii au sciutu să-si conserve naționalitatea, si cum au sciutu si sciutu a fi ospitali, se voru gasi intre ei omeni, cari să se resolve cestiuia, tienindu comptu si de ospitalitate si de naționalitatea loru.

Se citește propunerea de a se trece la ordinea dilei, fiindu satisfacuta camer'a cu declararea ministerului, ca va aplică legile tierei.

D. Cesaru Bolliacu cu dice, că s'a disu mereu, in presa si pre bancă ministeriale: „Naționa Evreilor.“ Acăstă nu este adeverat. Evreii nu sunt o națune, proba că Evreii spanioli sunt cu totulu diferiti de Evreii d'in Oriente. Evreii dar' nu sunt de cătu o congregație, basata pre principiile d'in Deuteronomu care li dice; ve traie d'in munc'a altui-a, vei locui in cas'a facuta de altul etc. Acăstă congregație este astu-felu constituita, in cătu nu se asimileaza cu nici o alta națune, nu trăiesce de cătu ca o parazita. — Dupa d. Bolliacu nu pot fi de cătu o singura religiune: cea creștină, in tote ramurile ei: astă dice beserecă. Tote cele-lalte sunt legi, er' nu religiuni. Prin urmare nu intielege cum se poate vorbi si face ce-va in privint'a Evreiloru, fără a face si cestiu religioasa, căci ei spre exemplu nu voiesc a trăi impreuna cu noi, nu voiesc a manca carne carea o mancăm si noi.

Dupa acăstă arata cătu este de mare cotropirea evreiesca, cum disparu tote meseriele romane, nabușite de Evrei, si apeleză la d. primu-ministrul ca se marturisesc acăstă.

Mesurele ce sunt dar' de luat, sunt legile si regulamentele in vigore. Voda Stirbei a luat措e măsuri forte bune contră invaziunii evreiesci, guvernul nu are de cătu ale urmă, căci ele nu sunt revocate. — Invadiunea inse nu se opresce, nu se exercita nici o priveghiere, proba că nu este nici unul d'in acei vagabundi prinsu candu voiesc a intră in România, ar trebui să fie unul mare. Administrația-i ocrotesc in tote modurile si pre candu aresturile si temnitile sunt pline de Serbi, Greci si altii, Evrei nu sunt de locu.

Daca d. Brătianu a spusu ce-va adeverat, dice că Bolliacu, apoi sunt cuvintele rostite si aci si in Senat, pentru legile nostre n'au nici o potere contră Evreilor, alti, d'in că de indata ce este atinsu unul, toti ceilalți lumea, incep a tipă. — Tristu lucru ca România să nu-si Bolliacu termina aplică legile loru d'in caușa Jidaniiloru! — care să elaboreze dar' cereru alegerea unei comisiuni, care să facă unu proiectu de lege a supr'a Evreiloru, si să-lu prezinte cătu mai curendu Camerei.

D. primu-ministrul a aplicat cu rigurozitate pentru a nu cresce reul, a fostu combatută cu furia de legile contră Evreiloru, dinsii, cum a refusat, cu voda Cuza de a radica, pază fruntrariei de la Fecșani, pana nu se voru dă garantie contră navalirei Evreiloru.

Adresandu apoi cătră cei 33, cari au subsemnatu fămosulu proiectu in cameră trecută, spune că d-lorū au radicatu cestiuia unde este adi, er' nu d. I. Brătianu D-lorū, prin acea lege, au facutu ca Europa să se atrebe: ce felu do națune este ace'a pre care am să-lu sub protecția noastră!

Candu d. I. Brătianu a luat措e măsuri, cari au facutu mare sgomotu, d-sa eră la Parisu si s'a silitu in tote modurile să apere pre d. I. Brătianu contră acușitorilor ce i se aduceau acolo, de-să in sine credea că d. Brătianu n'a fostu prudintă, luandu acele măsuri. Asă ar dori să veda lucrându pre toti, er' nu să invenieze cestiuia, căci numai toti uniti vomu pot ajunge a alinu sbuciumările cauzate de acăstă cestiuie si a vindecă reul. — D. primu-ministrul dice că a audidu dicundu-se de d. Codrescu, că să nu se grabim a cere desființarea juridictiunii consulare, a cere să si demu in mes'a imperatorilor; cu parere de reu a audidu dicundu-se acăstă, căci se scie cum ministri romani fa-

*) Vomu primi cu placere.

**) A se vedé nr. tr. alu „Feder.“

cesau anti-camera pre la consulii prea puterici d'in caus'a juridictiunii consularie. Daca se va desfintia acesta juri-dictiune, d. Codrescu, venindu la ministeriu, va avea fericirea a nu mai face anti-camera pre la consuli si, in locu sê aiba a tratâ cu dinsii, va tratâ cu ministrii si imperatii. Prin proiectele ce sunt depuse pre biuroulu camerei, acesta desfintare va deveni in curentru unu faptu implinitu; vomu siede la mesa imperatilor, cum a disu d. Codrescu, ér' nu in anti-camera consulilor. (Applause.)

D. Chitiu spune că celu mai bunu lécu, pentru a scapă Romanîa de râului invasiunii Evreilor, este respectarea si aplicarea de către guvern si autoritati a legilor si ordinilor in vigore, cari nu sunt revocate, cum a disu d. ministrul. Nu este nevoie, nu este bine a se face unu proiectu de lege specialu, d'in acestu punctu de vedere nu este bunu projectul celor 33 d'in camera trecuta; elu a radicatu mari furtune si chiaru opiniunea publica d'in tica e in contr'a-i, pentru că contine si despuseiuni, cari nu mai sunt de seculu alu 19-le. Prin urmare numai in respectarea si aplicarea legilor, a regulamentelor in vigore si a drepturilor nostre interne stă vindecarea râului; d. Chitiu are convingerea că, cu tote căte dice d. ministrul, totu si d-sa n'a aplicatu bine si cu rigore legile esistente.

Onorabilulu meu preopinantu, dice d. Chitiu, a spus că guvernul sê nu permite Evreilor a deschide diuarie, că-ci nu se potu bucură de libertătile accordate prin constitutiune. D. Chitiu nu este de acesta opiniune, că ci nu numai Romanii, ci si strainii trebuie sê se bucur de libertătile garantate prin Constitutiune. Inse guvernul are alte mediuloci de a nu lasa ca acele diuarie evreiesci sê insulte natiunea si institutiunile tierei; sê faca procese de presa acelor diuarie, că-ci legea i dă dreptulu.

D. ministrul d'in intru. Ele au girantu romanu.

D. Chitiu dice că acesta nu face nimica, ca ministrul trebuie sê faca neconenite procese de presa acelor diuarie, in cari se sapa institutiunile tierei si se insulta natiunea.

D. ministrul d'in intru. Protestu.

D. Chitiu. Poteti protesta, eu nu protestezu si guvernul trebuie sê faca procese de presa strainilor, cari insulta pre tota dîu'a tiér'a si institutiunile ei.

D. Chitiu mai propune a se impune printru lege limb'a romana in scolele evreesci.

Dice că sê se faca o lege prin care sê se decida ca nici o localitate sê nu primesca Evrei mai multu, de cătu a diecea parte d'in proportiunea sa. (Intrerumperi, miscare. D. Catia Nicolescu: Eresia!)

Sunt măsuri si legi chiaru pentru oprirea Evreilor de la concurentia si de la arendarea moseloru; sê se aplică acele legi cu rigurositate, si daca este nevoie de a le dă mai mare putere, sê le transformămu in legi noue.

Léculu celu mai bunu inse este ca toti sê ne unim pentru a vindecă reulu; pentru ce sê nu ne acușam si pre noi, candu nu se gasescu spre exemplu Romani, cari sê exercite meseria de tinichigiu si lasam astfel atâtate ramuri a le activităti sociali in manele Evreilor? Numai colaborarea toturor dar, numai unirea camerei cu guvernul in acesta cestiu, numai prin respectului si aplicarea legilor, vomu scapă de relele ce ne aduce invasiunea evreiesca. Altu-fel nu vomu face, cum amu facutu pana acum, de cătu Ieremiade deserte. Sê ne găsimu dar' la deosebite legi, ér' nu la o lege speciala.

Se presinta două proponeri. Una cere trecerea la ordenea dilei, avendu incredere că ministeriul va aplică legile esistente. — Ce-a-lalta cere numirea unei comisiuni, care sê închidă unu projectu de lege specialu in privința Evreilor.

Siedinti de la 18. decembrie.

Aprobându-se sum-julu siedintei precedinte si cedindu-se comunicatele dilei,

D. Ionu Eliade Radulescu, luandu cuventul in cestiu interpelarii d-lui Codrescu, privitoria la Israeliti dice, că remediul co-tră invasiunei gidiilor sunt legile; legile cari dice: să te aperi, candu vine altul să te omora. N-am datu dreptu să-si faca case si gămie nici Turcilor, inimicii cari ne alcătuiesc resbolul. Cum sê dămu noi dreptu Ebreilor, cari facu invasiune spirituala, ér' nu numai materiala? D-sa a fos, in Malta si a statu numai căteva dile si a venit sê-lu trebe cu ce se nutresce.

Gidiile facu ca muscele cu mierea; gasescu astă noi comerciu, industria etc. si se indulcescu, dar én e le luăm noi mierea, sê le neutralizăm actiunea, sê nu le dămu drepturi, si mierea va fi luată.

Terminandu, roga a-i se rezerva cuventul pentru cestiu personal cu d. Cogălnicenă, care l-a ranit amaru eu cuvintele d-sale d'in siedintele precedente.

D. P. Gradișteanu, luandu cuvantul, dice că daca Jidani calumniază, daca ei facu propaganda jidovescă, sê facem si noi propaganda romanesca.

D-sa propune a se adoptă o propunere că, camera — incredintata că guvernul va aplică cu rigurositate legile esistente — trece la ordenea dilei.

Urmează desbaterea a supră inchiderei discutiunii si, punendu-se la votu, se admite.

Se tramite la secțiuni propunerea d-lui Bolliacu

Se pune la votu propunerea d-lui Gradistenu de a se trece la ordenea dilei, camera fiindu deplină convinsă că guvernul va aplică legile esistente, si se primesce cu o mare majoritate.

"Rom."

VARIETATI.

* * (Averea universităii reg. ung.) Camera deputatilor a invitatu prin concluziunea sa de la 13. noiembrie 1868 pre ministrul de instructiune, că se prezenteze camerei unu prospectu despre tota averea universităii, a originei, precum si a bugetului ei de pre anul 1870. Ministrul de instructiune a prelucratu in privința acesta unu raportu detaliat, d'in care estragemu urmatoriele: Universitatea s'a fundat de primele Petru Pázmány cu epistolă de fundație si documentul de donație din 12 Maiu 1635, si primă de la marinosulu fundatoru unu capitalu de 100,000 fl. Universitatea avea la inceputu numai una facultate filosofica si una teologică; facultatea juridica se înființă numai după ce fundațiunile arcepicopilor de Granu, a le lui Emeric Losy si George Lippay înmormântă de ajunsu fondulu; in fine facultatea de medicina o înființă Maria Theresia, donandu universitatii abat'sa d'in Dunaföldvár. Dupa desfintarea ordului jesuitic (21 Iuliu 1774) se dona institutul din Pest'a si averea universităii din Tîrnăvă, carea pana atunci a fostu sub conducerea jesuitilor. Averea universităii a constat in anul 1774 d'in urmatorile fonduri: 1. Fundațiea lui Pázmányi 100,000 fl.; 2. Capitaliale colegiului din Tîrnăvă 124,851 fl.; 3. capitatele aceluia colegiu insarcinate cu fundațiuni piose 32,616 fl.; 4. Averea tipografiei universităii 11,137 fl.; la olalta 258,614 fl. In finea anului 1868 acesta avere fece sum'a de 2,812,777 fl. 77 er.

* * (Foialo oficiale d'in Belgradu) publica budjetul principatului Serbiei de la 1 noiembrie 1869 pana la finea lui Octobre 1870. Acestu budgetu a fostu revedutu prin senatu si aprobatu prin Regintia. După testul legii, excedintele de 149,136 gr. 4*1/2* parale trebuie sê se depuna in cass'a statului. a) Venitile sunt compuse din: 17,970,000 imposite directe; 8,250,000 imposite indirecte; 1,600,000 taxe; 1,885,000 ce intra d'in administratiunea justitiei; 3,480,000 venituri diverse; sum'a totală: 33,185,000 gr. b) Spesele sunt urmatorile: 1,200,000 list'a civilă, d'in carca a cincă parte se distribue in trei membri regintiei; tributul ce are a se solvi Portei in sum'a de 1,176,255; 5040 sunt a se trameze patriarcului din Constantinopol; 60,000 pentru scuپin'a (adunarea) naționale; 455,960 pentru senatul; 12,000 proviziune deosebita pentru presedintele consiliului ministrilor; 0,000 pensiuni pentru demnitari inalti; 30,000 pensiuni pentru deregatorii subalterni; 60,900 ca ameliorare la lefele deregatorilor, profesorilor, etc; 200,000 spese neprevăzute; 1,348,000 pentru unu creditu extraordinar; 930,040 gr. 25*1/2* parale pentru pensiuni si alte spese; 3,538,154 pentru ministeriul justitiei si pentru controla; 3,280,256 pentru culte si instructiune; 937,352 pentru afacerile straine; 6,222,768 pentru afacerile interne; 1,801,411 pentru finanțe; 9,888,824 pentru resbelu; 1,830,794 pentru lucrările publice; sum'a totală: 33,035,683 gr 25*1/2* pară.

* * (Descooperire.) Estragemu din una corespondintia lui „Pesther Lloyd“ de datu Belgradu, 3. ian. urmatoriele: In dîile espirato s'a descoperit la Enos, in departare de 1*1/2* mila de Dim, capitala Traciei romane Trajanopolis. Evaporările miasmatice ale hebrului au prefacutu in pustia loculu acestu-a, unde, pre tempulu Romanilor, vietueau 200.000 omeni. Pre una petra s'a gasit imprimat numele Trajanopolis, si cercetaudu se mai de parte sau descoperit remasitie de unu Acropolis grandeosu, precum si de muri cari au o grosime de 5 chilometre. Albert Dumont afirma, că derimarea definitiva a acestei cetăti a urmatu numai in secolul alu 15.

* * (Crisa ministeriale in Bucuresti.) Unu telegramu datat in 13. I. c. din Bucuresci spune, că acolo s'ar apropiă una crise ministeriale.

Sciri electrice.

Vienă, 10. ian. Membrii germani ai comisiunii pentru adresa, insarcinati de cinci ministri, se intuntră ieri in una conferintă confidentială. Ministrii declarară, că de unu anu de dile se luptă contra ingerintiei strainilor, cu tote aceste la spatele ministeriului s'au facutu negocieri cu parțile, cari nu stau pre terenul constitutiunalu.

Vienă, 10. ian. Diuar. „Presse“ spune că arhiducele Albrecht va petrece in Franța pana

la 6 februarie, de acolo apoi se va duce la Florentia pentru a cercetă pre regele Italiei, si cu finea luncii lui feb. se va renunța la Viena.

Pariu, 10. ian. Oll vier se dăchiată in corpulu legalativu in modulu urmatoriu: „Noulu cabinetu si-tiene de prim'a sa detorintia, a se pune cu D vostra in comunicatiune. D-vostra cunosceti principiile noastre, si vomu resolve in modu loialu tote cestiuile, ce se voru ivi. Vomu fi si in cabinetu totu acei-a, cari amu fostu mai inainte. Ministeriul va continua operă inceputa, pana candu se va realiză programul ei, si pentru acea i-a fostu de lipsa increderea suveranului, cere in se si increderea corpului legalativu. Ministeriul va multumii majorităti pentru sprinținu ei, era opuseniunii pentru exceptiunile sale. La casu in se candu alti barbati aru obtiné majoritatea, ministrii voru grabi a li predă greutătile aferilor. Deçi sê delaturămu recriminatiunile si ingrijirea, carea impedece progressarea, si sê constituim unu guvern naționalu, pentru ca democratia franceza sê vedia realizandu-se progressarea fără forță si libertatea fără revoluție.“

Constantinopol, 10. ian. Se dice, că vice-regelul Egipetului ar fi notificat estradiunica armelor si a nașilor pancerate, escusandu si intărirea prin acceptarea socotelelor.

Mardi, 10. ian. Noulu ministeriu s'a constituit degă. Rivero s'a numit ministeru alu afacerilor interne, Topete alu marinei, Sagasta ministeru de statu, Montero alu justitiei. Ieri se tie-nu in Oviedo una adunare poporala, carea se manifestă contra partizanilor principelui Montpensier.

Atenă, 10. ian. Cris'a ministeriale e terminata: Zaimis e numit ministeru alu consiliului ministerialu, Valavritis ministeru alu esterelor, Delijanni alu financiilor, Avzerinos alu constructiunii, Harabas alu justitiei si Tompais alu marinei. Soutzo remane in cabinetu.

Pariu, 10. ian. Raspail presintă corpulu legalativu unu proiectu de lege relativu la delaturarea juramentului si cere numirea unei comisiuni pentru verificarea socotelelor capitalei. Gambetta interpellă in privința a doi soldati transportati in Africă. Ministrul de resbelu respunse, că soldatilor nu li este permisul a participa la adunări publice. Doi sub-oficeri fure destituiți, pentru că au colportat liste de subscriptiune, si alti doi fure transportati in Africă pentru că au colportat epistole amenintătoare. Ministrul de resbelu declară, că e resolutu a sustiné disciplina, Gambetta observă: Opuseniunea nu va sprințini neci candu guvernul; va veni odata dîu'a, candu majoritatea, fără întrebuintarea forței, va ajunge la republie.

Pariu, 11. ian. Assassinarea lui Noire prin principale Pièrre Bounaparte se adeveresc. Noire si Forville se dusera ieri la principale ca reprezentanti ai utoriului unui articol calumniatoriu, aparutu in „Journal Marseillaise“. La intrebarea principelui că ei sunt dilerii tramisi de Rochefort, Noire respunse cu una lovitura grea in fața principelui, in urmă care-a Forville scosu unu revolveru din paletonu, in se principale luă iute unu pistolu si lu deseară a supră lui Noire, care, greu ranit, se teră pana la capetulu treptelor, unde si mor. Ollivier ordonă numai de cătu arestarea principelui. Imperatul aproba despuseiuniea acesta. Investigatiunea s'a suscepțu.

Vienă, 11. ian. Cris'a ministeriale a luat unu caracteru forte acutu. Consiliul ministerialu de ieri fu sgomotosu. Minoritatea acușă majoritatea pentru declaratiunile facute in clubulu constitutiunalu. Minoritatea si a renoită petitiunea de demisiunare, cerendu de la Majest. Sa permisiunea de a si publică memorandulu. Repăsirea minorității din ministeriu e positiva

Proprietariu, editoriu si redactoru respundatoriu.

ALESANDRU ROMANU.